

Sygn. akt IV U 849/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dorota Załęska

Protokolant: st. sekr. sąd. Katarzyna Wawrzyniak

po rozpoznaniu na rozprawie

w dniu 29 grudnia 2015 roku w Sieradzu

odwołania (...) w S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.:

- z dnia 4 sierpnia 2015 r. Nr (...) dotyczącej W. N.
- z dnia 4 sierpnia 2015 r. Nr (...) dotyczącej W. O.
- z dnia 4 sierpnia 2015 r. Nr (...) dotyczącej S. D.
- z dnia 4 sierpnia 2015 r. Nr (...) dotyczącej I. P.

w sprawie (...)w S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

z udziałem zainteresowanych: W. N., W. O., S. D. i I. P.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

oddala odwołania.

Sygn. akt IV U 849/15

UZASADNIENIE

Decyzjami z 4.08.2015r., skierowanymi do płatnika składek- (...) w S. oraz zainteresowanych W. N., W. O., S. D. (O.), I. P., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że wymienieni ubezpieczeni w okresach wskazanych w decyzjach, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu i zdrowotnemu z tytułu umów o świadczenie usług zawartych z płatnikiem, z podstawami wymiaru składek na ubezpieczenia, wykazanymi w tabeli w zaskarżonych decyzjach.

W odwołaniach od powyższych decyzji pełnomocnik płatnika wnosił o zmianę zaskarżonych decyzji i orzeczenie o niepodleganiu ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, wypadkowemu, zdrowotnemu z tytułu umów zawartych z zainteresowanymi, w okresach wynikających z decyzji z tym, że wobec zainteresowanego W. N. wnosił o wyłączenie okresów: 01.2011, 02.2011, a także umów 6.01.2011 i 9.02.2011.

W uzasadnieniu odwołań pełnomocnik płatnika wskazywał na brak podstaw do przyjęcia, że umowy o dzieło zawarte między płatnikiem, a zainteresowanymi, wypełniały kryteria umów o świadczenie usług/zlecenia. Odwołujący podnosił także, iż przy wyborze wykonawcy, płatnik kierował się wybitnymi kwalifikacjami zainteresowanych, ich wiedzą specjalistyczną, nadających realizacji przedmiotu umowy charakter indywidualnego dzieła, któremu można także przypisać cechy utworu.

W odpowiedzi, organ rentowy wnosił o oddalenie odwołań argumentując, że zawarte z zainteresowanymi umowy o dzieło obejmujące: przygotowanie pomocy dydaktycznych do zajęć, przeprowadzanie cyklu zajęć na szkoleniu, wykonanie skryptu do zajęć, przeprowadzanie wykładów, były ściśle związane z charakterem prowadzonej przez płatnika działalności. W ocenie organu rentowego, charakter wykonywanych prac przez zainteresowanych, wskazuje przede wszystkim na działanie, wykonanie zleconej usługi, aniżeli na przedstawienie rezultatu swojej pracy, w postaci wyodrębnionego, zindywidualizowanego dzieła. W związku z tym, że czynności wykonywane w ramach zawartych umów o dzieło spełniają warunki umowy o świadczenie usług, do której mają zastosowanie przepisy dotyczące zlecenia, stanowią one podstawę do zgłoszenia i objęcia obowiązkowymi ubezpieczeniami.

Postanowieniami z 21.09.2015r. na podstawie art. 219 k.p.c., połączono postępowania w sprawach z odwołania od decyzji dotyczących ubezpieczonych W. N., W. O., S. O., I. P., do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia.

Zainteresowani W. N., W. O., I. P., S. D..

(O.), przyłączyli się do odwołań płatnika.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Od 01.04.1996r., M. K.prowadzi działalność gospodarczą - (...) z/s w S.. Główny przedmiot działalności płatnika obejmuje pozostałe pozaszkolne formy edukacji, gdzie indziej niesklasyfikowane.(...)prowadzi trzy rodzaje szkoleń: I - od poniedziałku do piątku, II - szkolenia popołudniami, III - zajęcia weekendowe. Przez kilkadziesiąt lat działalności (...), osoby prowadzące wykłady są wybierane w ten sposób, że wykładowcy polecają osoby, które mogą poprowadzić dane zajęcia, przy uwzględnieniu kryterium: wiedzy, wykształcenia, doświadczenia. Tematykę szkoleń określa płatnik. Zajęcia odbywają się w siedzibie (...), według harmonogramu dostosowanego do czasu wolnego wykładowców. Realizację wykładu wzbogaca skrypt, opracowywany przez wykładowców według ich własnej koncepcji, modyfikowany przez wykładowców w trakcie zajęć. Skrypty nie były oceniane przez płatnika. Podstawą działania wykładowców jest zapewnienie wysokiej zdawalności egzaminów przez kursantów.

W latach 2011 - 2013, płatnik składek w ramach prowadzonej działalności, zawierał z zainteresowanymi: W. N., W. O., S. O., I. P., umowy nazwanymi umowami o dzieło.

Zainteresowany W. N. specjalizuje się w elektrotechnice i informatyce. Umowy z W. N. były zawarte w następujących okresach:

- **03.01.2011 - 26.01.2011** - przeprowadzenie 22 godzin wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Budowa rusztowań”,
- „Użytkowanie eksploatacyjne”, przeprowadzenie 22 h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Budowa rusztowań”, „Użytkowanie eksploatacyjne”,
- **01.02.2011 - 22.02.2011** - przeprowadzenie 18 godzin wykładów na szkoleniu(...)z tematu „Budowa rusztowań”,
- przeprowadzenie 22h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Budowa rusztowań”, „Użytkowanie eksploatacyjne”,
- **9.03.2011 - 20.04.2011** - zaprojektowanie i wykonanie folii technologicznej wykaz zadań dla dwuosobowej brygady roboczej obsługującej betoniarke o osi pionowej,

- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Budowa betoniarek”, „Użytkowanie eksploatacyjne”, „Podstawy elektrotechniki”, „Technologia robót”
- **16.09.2011 – 29.09.2011** - zaprojektowanie i wykonanie na placu ćwiczeń rusztowaniem szablony czynności dla symulacji zadań dwuosobowej brygady roboczej,
- przeprowadzenie 22h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Użytkowanie eksploatacyjne”, „Budowa rusztowań”,
- **17.10.2011 - 30.10.2011** - wykonanie modelu połączenia sztywnego rur rusztowaniowych metalowych,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia montażu i demontażu rusztowań”,
- **11.09.2013 - 12.09.2013** - opracowanie skryptu tematycznego do zajęć (kompilacja wiedzy) oraz przeprowadzenie 10 godzin wykładów na kursie nr(...).

Płatnik zawierał także z zainteresowanym W. N. w ramach prowadzonej działalności umowy zlecenia, dotyczące przeprowadzenia zajęć teoretycznych o charakterze wykładowym. W. N. był także przez około rok czasu zatrudniony przez płatnika na podstawie umowy o pracę.

Umowy o dzieło dotyczyły czynności łączonych, tj. przygotowanie skryptu tematycznego w połączeniu z realizacją wykładu. Skrypt był opracowywany przez zainteresowanego i modyfikowany przez niego w trakcie realizacji zadań. Zajęcia W. N. polegały na tworzeniu materiałów dydaktycznych z elektrotechniki, informatyki, budowy rusztowań metalowych budowlanych. Część czynności była wykonywana przez W. N. na podstawie wiedzy ogólnej - rusztowania, folie techniczne.

Realizując umowę w okresie od 09.03.2011 - 20.04.2011, W. N. zaprojektował technologiczny podział zadań dwuosobowej brygady obsługującej betoniarkę w postaci schematu na folii i było to połączone z wykładami. Model połączenia sztywnego służył do przeprowadzenia zajęć. Celem wykładów dot. zaprojektowania i wykonania rusztowania w obsadzie dwuosobowej, było pokazanie kursantom jak budować tego typu rusztowanie. W trakcie wykładów nie było możliwe zastępstwo W. N. przez innego wykładowcę. Folie i pozostałe materiały W. N. przekazywał do(...), składając oświadczenie o przekazaniu praw autorskich na rzecz (...). Z folii i skryptów korzystają inni wykładowcy i słuchacze. Rozliczenie umów następowało po wywiązaniu się z nich i po przekazaniu skryptów.

Od umów o dzieło nr(...)(nie objętych treścią odwołania), płatnik odprowadził na rzecz ZUS należne składki wraz z odsetkami.

Umowy o dzieło z zainteresowanym **W. O.** były zawarte w okresach: - **04.01.2011 - 27.02.2011** - wykonanie skryptu do zajęć z wybranych budowy hydrauliki siłowej,

- przeprowadzenie 48h wykładów na szkoleniach (...)z tematów „Elementy hydrauliki”, „Budowa maszyn”,
- przeprowadzenie 48h wykładów na szkoleniu (...)z tematów „Elementy hydrauliki”, „Budowa maszyn”,
- przeprowadzenie 48h wykładów na szkoleniach (...)z tematów „Elementy hydrauliki”, „Budowa maszyn”),
- **01.03.2011 - 29.04.2011** - wykonanie skryptu do zajęć z wybranych budowy silników hydrauliki siłowej,
- przeprowadzenie 16h wykładów na szkoleniach (...)z tematu „Elementy hydrauliki”,
- przeprowadzenie 16h wykładów na szkoleniach (...)z tematu „Elementy hydrauliki”,
- **31.03.2011 - 27.05.2011** - wykonanie skryptu do zajęć z wybranych budowy zasilaczy hydraulicznych,

- przeprowadzenie 48h wykładów na szkoleniach (...)z tematu „Elementy hydrauliki”, „Budowa koparko - ładowarki”,
- przeprowadzenie 48h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Elementy hydrauliki”, „Budowa koparko - ładowarki”,
- **01.06.2011 - 28.06.2011** - wykonanie skryptu do zajęć z wybranych zasady działania hydrauliki siłowej,
- przeprowadzenie 48h wykładów na szkoleniach(...)z tematu „Elementy hydrauliki”, „Budowa ładowarki”,
- **07.07.2011 - 01.08.2011** - wykonanie skryptu do zajęć z wybranych budowy hydrauliki siłowej,
- przeprowadzenie 48h wykładów na szkoleniach (...)z tematu „Elementy hydrauliki”, „Budowa ładowarki”,
- **06.08.2011 - 30.09.2011** - wykonanie skryptu do zajęć z wybranych budowy zaworów hydrauliki siłowej,
- przeprowadzenie 16h wykładów na szkoleniach(...)z tematu „Elementy hydrauliki”,
- przeprowadzenie 48h wykładów na szkoleniach (...)z tematu „Elementy hydrauliki”, „Budowa koparko - ładowarki”,
- **03.10.2011 - 30.10.2011** - wykonanie skryptu do zajęć z eksploatacji hydrauliki siłowej, - przeprowadzenie 16h wykładów na szkoleniach (...)z tematu „Elementy hydrauliki”, „Budowa koparko - ładowarki”,
- przeprowadzenie 48h wykładów na szkoleniach(...)z tematu „Elementy hydrauliki”, „Budowa koparko - ładowarki”),
- **12.07.2013 - 18.08.2013** - wykonanie skryptu tematycznego do zajęć (kompedium wiedzy) oraz przeprowadzenie 8 godzin zajęć na kursie nr (...),
- **4.11.2013 - 24.12.2013** - opracowanie skryptu i przeprowadzeniu 23 godzin wykładów na kursach operatorów maszyn.

W. O. współpracuje z (...)od 2009r. Wykonał wiele pomocy dydaktycznych jak przekroje elementów maszyn, skrypty z budowy maszyn, foliogramy, prezentacje multimedialne. Nie było możliwe, aby realizację wykładów przejął inny wykładowca.

Umowy o dzieło z zainteresowaną **S. D.** (O.) zawarte były w okresach - **11.07.2011 - 22.07.2011** - przeprowadzenie 67 h wykładów na temat „Podatkowa księga przychodów i rozchodów”, „Koszty związane z prowadzeniem firmy”, „Majątek firmy, Program Płatnik”, „Rozliczanie podatku VAT” na szkoleniu (...),

- **05.10.2013 - 21.10.2013** - opracowanie skryptu tematycznego oraz przeprowadzenie w dniach 05.10. - 12.10.2013r. 20 godzin wykładów na szkoleniu nr (...).

Zainteresowana S. D. przygotowywała i prowadziła zajęcia z zakresu przedsiębiorczości, księgowości, rachunkowości, przygotowywała odpowiednie materiały dotyczące założenia działalności gospodarczej, nauczała budowy biznes planu, tworzenia symulacji działalności gospodarczej, bilansowania. Nie było możliwe powierzenie prowadzenia zajęć innej osobie niż S. D.. S. D. przystępując do wykładów w 2011r., korzystała z przygotowanego skryptu, który był modyfikowany podczas wykładów, tak aby w miarę klarowny i przejrzysty sposób przekazać wiedzę uczestnikom kursu. Wykonując prezentacje multimedialne, korzystała z plansz zaczerpniętych z internetu.

Umowy o dzieło pomiędzy płatnikiem i zainteresowanym **I. P.** były zawarte w okresach;

- od **17.01.2011 - 24.01.2011** - wykonanie skryptu tematycznego z zakresu technologii budowy rusztowań,

- przeprowadzenie 6h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- **03.01.2011 – 27.02.2011** - przygotowanie prezentacji multimedialnej o prezentowanej tematyce,
- przeprowadzenie 8h wykładów na szkoleniu (...)z tematu ”Technologia robót”,
- przeprowadzenie 6 h wykładów na szkoleniu(...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- **01.03.2011 – 29.04.2011** - przygotowanie prezentacji multimedialnej o prezentowanej tematyce,
- przeprowadzenie 20 h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 14h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- **28.03.2011 - 27.05.2011** - przygotowanie prezentacji multimedialnej o rozszerzonej tematyce dot. technologii robót ziemnych maszynami budowlanymi w grząskim gruncie,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 6 godzin wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 8 godzin wykładów na szkoleniu (...)z tematu „technologia robót”,
- przeprowadzenie 6 h wykładów na szkoleniu(...)z tematu ‘technologia robót’),
- **01.06.2011 - 28.06.2011** - wykonanie skryptu tematycznego z zakresu technologii robót maszynami w grząskim gruncie,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 6 godzin wykładów na szkoleniu(...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 8h wykładów na szkoleniu(...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 6h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- **07.07.2011 - 01.08.2011** - wykonanie skryptu tematycznego z zakresu technologii robót drogowych maszynami,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „technologia robót”,
- **03.09.2011 - 30.09.2011** - wykonanie skryptu tematycznego z zakresu technologii robót przecinarką asfaltu,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,

- przeprowadzenie 8h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- **03.10.2011 - 30.10.2011** - wykonanie skryptu tematycznego z zakresu technologii robót maszynami w skałach,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu(...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- przeprowadzenie 20h wykładów na szkoleniu (...)z tematu „Technologia robót”,
- **05.07.2013 - 06.07.2013** - opracowanie instrukcji na temat technologii pracy zagęszczarką do gruntu oraz zrealizowanie 5 - godzinnego wykładu z tematyki technologii robót zagęszczarką do gruntu na kursie (...).

I. P. jest wieloletnim wykładowcą (...), z wykształcenia jest hydrotechnikiem, meliorantem, pracuje zawodowo w nadzorze robót. I. P. napisał wiele skryptów, stworzył wiele materiałów, elementów roboczych: plansz, prezentacji multimedialnych, foliogramów. I. P. kierował się programem przygotowanym przez Instytut w W.. I. P. Prowadzi w (...) szkolenia operatorów maszyn budowlanych i drogowych. Płatnik kilkakrotnie zatrudniał zainteresowanego na podstawie umowy zlecenia, które dotyczyły prowadzenia wykładów. Materiały dydaktyczne wykonane przez zainteresowanego I. P., były udoskonalane w trakcie zajęć, a po zajęciach były przekazywane do (...) na podstawie oświadczenia o przekazaniu praw autorskich. Wynagrodzenie zainteresowany otrzymywał po przeprowadzeniu wykładów (**zeznania wnioskodawcy i zainteresowanych M. K., W. N., W. O., S. D., I. P., zawarte na nagraniu CD - 02:06:03 - 02:07:28 k. 43/akta sprawy; umowy o dzieło z rachunkami nr (...), umowa z 5.10.2013r. k. 703 – 706, wydruk z CEiIDG k. 37/tom I akt ZUS, umowy o dzieło z rachunkami nr: (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...), umowy o dzieło z: 11.09.2013r., 4.11.2013r., 12.07.2013r. k. 770 - 804, 967 - 978/tom II akt ZUS, oświadczenia o przekazaniu praw autorskich k. 1791, 1795 - 1798, 1825 - 1841, 1843, 1849 - 1865/tom III akt ZUS).**

Po przeprowadzeniu w okresie od 20.01.2015 - 19.03.2015, kontroli (...)w zakresie prawidłowości, rzetelności obliczania składek na ubezpieczenia społeczne oraz innych składek, do których pobierania zobowiązany jest ZUS oraz zgłaszania do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, decyzjami z 4.08.2015r., skierowanymi do płatnika składek - (...)w S. oraz W. N., W. O., S. O., I. P., Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. stwierdził, że wymienieni ubezpieczeni w okresach wskazanych w decyzjach, podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom: emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu i zdrowotnemu, z tytułu umów o świadczenie usług zawartych z płatnikiem, z podstawami wymiaru składek na ubezpieczenia, wykazanymi w tabeli w zaskarżonych decyzjach (**decyzje/akta sprawy**).

Powyższy stan faktyczny, Sąd Okręgowy ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu przed organem rentowym, jak również przed Sądem, w tym zeznań zainteresowanych W. N., W. O., S. D., I. P. , zeznań odwołującego się M. K., który to stan faktyczny jest niesporny.

Materiał dowodowy pozwolił na właściwe ustalenie intencji stron, charakteru wykonywanych czynności, przy zawieraniu kolejnych umów. W jego świetle, celem stron zawierających przedmiotowe umowy było przede wszystkim przeprowadzenie przez zainteresowanych cyklu wykładów na poszczególnych szkoleniach, do przeprowadzenia których służyły pomoce naukowe sporządzane przez zainteresowanych , po to by zapewnić zdobycie wiedzy przez słuchaczy i przygotować ich do zdania egzaminu. Pomoce naukowe spełniały niewątpliwie ważną, ale pomocniczą rolę, bowiem służyły lepszemu przeprowadzeniu wykładów, czy też zajęć. Z przedmiotowych umów wynika, że wykłady na poszczególnych szkoleniach, były czynnościami o charakterze powtarzalnym. Jak wynika z zeznań zainteresowanych i wnioskodawcy, poza ogólnie sprecyzowanym tematem szkolenia i informacją do jakiego kręgu słuchaczy miał być skierowany wykład , w umowach nie określano na czym ma polegać dzieło w postaci wykładu. Płatnik jako powierzający wykonanie wykładów, zajęć nie precyzował dokładnie jaki ma być ich zakres, treść, pozostawiając to do uznania wykładowców. Wykładowcy sami decydowali jakim kwestiom poświęcą więcej uwagi lub czasu na zajęciach, jakie elementy zajęć muszą być powtórzone, uzupełnione. Treść wykładów była przez zainteresowanych

modyfikowana w zależności od potrzeb słuchaczy, zgłaszanych przez nich uwag, pytań. Określając zatem tylko zagadnienie, którego wykłady mają dotyczyć i grupę słuchaczy, płatnik w istocie zlecał wykonanie usługi jaką było przekazanie wiedzy przez zainteresowanych na dany temat i przygotowanie słuchaczy do egzaminu. Kryterium nie było tu uzyskanie rezultatu, czyli przeprowadzenie konkretnego wykładu, o określonej treści, formie, lecz przekazanie słuchaczom wiedzy i umiejętności niezbędnych do zdania egzaminu. Czynności wykonywane przez zainteresowanych były związane z bieżącą działalnością (...)i miały służyć możliwie najlepszemu zdobyciu wiedzy przez słuchaczy i zapewnieniu wysokiej zdawalności egzaminów przez kursantów.

Sąd Okręgowy zważył:

Odwołania nie są zasadne.

Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009r., nr 205, poz. 1585 ze zm.), osoby wykonujące pracę na podstawie umowy zlecenia podlegają obowiązkowi ubezpieczenia emerytalnego i rentowego, zaś stosownie do treści art. 12 tej ustawy, również do ubezpieczenia wypadkowego. Obowiązek ubezpieczenia zgodnie z art. 13 pkt 2 trwa od dnia oznaczonego w umowie jako dzień rozpoczęcia jej wykonywania do dnia rozwiązania lub wygaśnięcia tej umowy.

Na podstawie zaś art. 66 ust. 1 pkt. 1 lit. "e" ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych z dnia 27 sierpnia 2004r. (t. j. Dz.U. z 2008 roku, Nr 164, poz. 1027, ze zm.) obowiązującej od dnia 1 października 2004r. osoby spełniające warunki do objęcia ubezpieczeniami społecznymi, które są osobami wykonującymi pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z przepisami Kodeksu cywilnego stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, podlegają obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego. Stosownie do art. 36 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych każda osoba objęta obowiązkowo ubezpieczeniami emerytalnym i rentowym podlega zgłoszeniu do ubezpieczeń społecznych. Obowiązkiem płatnika składek - z mocy art. 46 ust. 1 i art. 47 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych – jest obliczanie, rozliczanie i opłacanie należnych składek za każdy miesiąc kalendarzowy oraz przysyłanie w wyznaczonym terminie deklarację rozliczeniową, imienne raporty miesięczne oraz opłacanie składek za dany miesiąc.

Zgodnie z art. 18 ust. 1 i 3 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe osób wykonujących pracę na podstawie umowy agencyjnej lub umowy zlecenia albo innej; umowy o świadczenie usług, do której zgodnie z Kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, stanowi przychód, o którym mowa w art. 4 pkt 9 (to jest przychód w rozumieniu przepisów o podatku dochodowym od osób fizycznych z tytułu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia), jeżeli w umowie określono odpłatność za jej wykonywanie kwotowo, w kwotowej stawce godzinowej lub akordowej albo prowizyjnie. Do ustalenia zaś podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne osób, o których wyżej mowa, z mocy art. 81 ust. 1 ustawy o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, stosuje się przepisy określające podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe tych osób, z zastrzeżeniem ust. 5 i 6. Ust. 5 art. 81 stanowi, że przy ustalaniu podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne nie stosuje się ograniczenia, o którym mowa w art. 19 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Z kolei wymieniony ust. 6 art. 81 przewiduje, że podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie zdrowotne pomniejsza się o kwoty składek na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe finansowanych przez ubezpieczonych niebędących płatnikami składek, potrąconych przez płatników ze środków ubezpieczonego, zgodnie z przepisami o systemie ubezpieczeń społecznych.

Istota sporu w niniejszej sprawie sprowadzała się do ustalenia, czy umowy zawarte przez płatnika z zainteresowanymi były umowami o dzieło, czy też miały inny charakter - umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu.

Podstawowe znaczenie w tym zakresie miały okoliczności faktyczne w postaci rodzaju czynności wykonywanych przez zainteresowanych na rzecz przedsiębiorstwa płatnika.

Jak stanowi art. 627 k.c., przez umowę o dzieło przyjmujący zamówienie zobowiązuje się do wykonania oznaczonego dzieła, a zamawiający do zapłaty wynagrodzenia. Przedmiotem umowy o dzieło jest wykonanie dzieła, będącego osiągnięciem określonego z góry przez strony rezultatu. Rezultat ten może być materialny lub niematerialny, ucieleśniony (utrwalony) lub nieucieleśniony (nieutrwalony). Elementami przedmiotowo istotnymi tej umowy są: określenie dzieła do wykonania, którego zobowiązany jest przyjmujący zamówienia, a także wynagrodzenie (art. 628 k.c. w zw. z art. 627 k.c.) do zapłaty którego zobowiązany jest zamawiający.

Zważyć należy, że nazwa umowy nie ma decydującego znaczenia dla określenia jej charakteru, który ustala się na podstawie treści oświadczeń woli stron, dokonując ich wykładni zgodnie z art. 65 k.c. Przepis ten stanowi, że oświadczenie woli należy tak tłumaczyć, jak tego wymagają, ze względu na okoliczności, w których zostało złożone, zasady współżycia społecznego oraz ustalone zwyczaje, przy czym w umowach należy raczej badać, jaki był zgodny zamiar stron i cel umowy, aniżeli opierać się na jej dosłownym brzmieniu. Z treści przytoczonego przepisu wynika, że dla prawidłowej oceny charakteru prawnego łączącego strony stosunku prawnego decydujące znaczenie mają ustalenia faktyczne dotyczące okoliczności zawarcia umowy, jej celu i zamiaru stron (por. wyrok SN z 25.01.2002r., II UKN 769/00). Zamiar zawarcia umowy o dzieło, a także świadome podpisanie takiej umowy nie mogą zmienić charakteru zatrudnienia zainicjowanego taką umową, jeśli wykazuje ono w przeważającym stopniu cechy innego stosunku prawnego (por. wyrok SN z 9.07.2008r., I PK 315/07). O charakterze umowy decyduje zatem jej treść w zakresie wszystkich elementów zobowiązania. Konsekwentnie przyjąć należy, że nawet zamiar zawarcia umowy o dzieło, a także świadome podpisanie takiej umowy nie mogą nadać cywilnoprawnego charakteru zatrudnieniu zainicjowanemu taką umową, jeśli wykazuje ono w przeważającym stopniu cechy innego typu stosunku prawnego np. umowy o świadczenie usług. Sama terminologia, jaką posługiwały się strony w spornych umowach, określonych jako "umowa o dzieło", jest bez znaczenia przy interpretowaniu i oznaczaniu faktycznego łączącego ich stosunku prawnego. Nazwa umowy nie przesądza bowiem o jej rodzaju. Jeśli zatem tytuł nie odpowiada istocie umowy, należy badać treść umowy oraz sposób jej faktycznego wykonywania. Skoro zaś dana umowa wiąże się z obowiązkami publicznoprawnymi, w tym wypadku obowiązkiem opłacenia składek na ubezpieczenia społeczne, to obowiązek organu rentowego, a następnie zakres kognicji sądu ubezpieczeń społecznych, sięga badania rzeczywistej treści umowy stron.

Dokonując kwalifikacji konkretnej umowy należy w pierwszej kolejności badać, czy świadczenie będące przedmiotem zobowiązania ma cechy dzieła. Dzieło stanowi zawsze zjawisko przyszłe, jest czymś, co w chwili zawarcia umowy nie istnieje, lecz ma dopiero powstać w jakiejś określonej przyszłości. Rezultat, na jaki umawiają się strony, musi być z góry określony i może przyjmować zarówno postać materialną jak i niematerialną. Cechą konstytutywną umowy o dzieło jest, aby rezultat ten był obiektywnie osiągalny i w konkretnych warunkach pewny. Dzieło musi mieć indywidualny charakter i odpowiadać osobistym potrzebom zamawiającego. Celem umowy o dzieło nie jest czynność (samo działanie lub zaniechanie), która przy zachowaniu należytej staranności prowadzić ma do określonego w umowie rezultatu, lecz samo osiągnięcie tego rezultatu. W umowie o dzieło chodzi zawsze o osiągnięcie umówionego rezultatu, niezależnie od rodzaju i intensywności świadczonej w tym celu pracy i staranności.

Z kolei umowa zlecenia jest jedną z umów starannego działania. Przez umowę zlecenia przyjmujący zlecenie zobowiązuje się do dokonania określonej czynności prawnej dla dającego zlecenie (art. 734kc). Zgodnie zaś z art. 750kc, do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu. To odesłanie oznacza, iż umowa zlecenia jest umową, którą należy interpretować szeroko przy ocenie, jakiego rodzaju umowa łączy strony stosunku cywilnego. Odesłanie to znajduje zastosowanie wówczas, gdy przedmiotem umowy jest dokonanie czynności faktycznych, a umowa nie jest unormowana w przepisach dotyczących innych umów nazwanych jak umowy o dzieło, agencyjnej, komisji itd. Choć umowy te zakładają dążenie do osiągnięcia pewnego rezultatu, to jednak działający z zachowaniem należytej staranności zleceniobiorca – w razie niezrealizowania celu umowy – nie ponosi odpowiedzialności za niewykonanie zobowiązania. Umowa zlecenia nie akcentuje konkretnego rezultatu jako koniecznego do osiągnięcia – nie wynik zatem, lecz starania w celu osiągnięcia tego wyniku są elementem wyróżniającym dla umowy zlecenia, tj. elementem przedmiotowo istotnym (por. wyrok SA w Rzeszowie z 21.12.1993r. III AUa 357/93).

Sposób wykonania dzieła pozostawiony jest w zasadzie uznaniu przyjmującego zamówienie, byleby dzieło miało przymioty ustalone w umowie lub wynikające z charakteru danego dzieła. Przyjmujący zamówienie nie ma także, co do zasady obowiązku osobistego wykonania dzieła, chyba, że wynika to z umowy lub charakteru dzieła (np. dzieło artystyczne). Ryzyko nieosiągnięcia rezultatu zawsze obciąża przyjmującego zamówienie. Przy czym odpowiedzialność przyjmującego zamówienie w wypadku nieosiągnięcia celu umowy, jest odpowiedzialnością za nieosiągnięcie określonego rezultatu, a nie za brak należytej staranności (por. wyrok SN z 28.03.2000r. sygn. II UKN 386/99).

A zatem z umową rezultatu mamy do czynienia wtedy, gdy spełnienie świadczenia przez dłużnika polega na doprowadzeniu do określonego efektu. W tego typu umowach jedynie taki stan będzie uznany za wykonanie zobowiązania. Z kolei z umową starannego działania jest związany obowiązek dłużnika działania w sposób sumienny w kierunku osiągnięcia danego rezultatu, przy czym już samo sumienne działanie jest spełnieniem świadczenia, niezależnie czy ostatecznie zostanie osiągnięty zamierzony rezultat czy nie.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy, w ocenie Sądu brak podstaw do uznania, że umowy zawarte przez płatnika z zainteresowanymi były umowami o dzieło.

Zdaniem Sądu Okręgowego umowy te należy zakwalifikować do umów starannego działania, a nie umów rezultatu. Celem ich było kształcenie słuchaczy, a nie działanie zmierzające do wytworzenia konkretnego, ściśle zindywidualizowanego dzieła. Tematy, treść, forma poszczególnych zajęć pozostawiona była do decyzji wykładowców - zainteresowanych. Nie był to więc konkretny, co do zawartości, treści wykład, możliwy do zweryfikowania po wykonaniu, czy jest to dzieło określone w umowie. Nie było to więc oznaczone dzieło, jeżeli jego treść była zmienna, w toku wykładów, zajęć, podlegała modyfikacjom. Istotą umów było przekazanie przez wykładowców określonej wiedzy niezbędnej do wykonywania zawodu i zdania egzaminu. Podkreślenia wymaga że przedmiot i zakres czynności wykonywanych przez zainteresowanych był ściśle związany z działalnością w.w (...), nakierowanego na przeprowadzanie szkoleń w celu zdobycia umiejętności wykonywania zawodu, a w konsekwencji uzyskania określonych uprawnień przez słuchaczy, uzyskanie przez (...)najwyższej zdawalności. Prowadzone wykłady na szkoleniach, miały charakter powtarzalny.

Przeprowadzenie wykładu nie ma charakteru czynności przynoszącej konkretny rezultat, lecz jest realizowane w ramach starannego działania. Wiedzy zdobytej przez słuchaczy wykładu nie można potraktować jako „dzieła”, a prowadzący nie może zagwarantować, że każdy ze słuchaczy uzyska umiejętności i wiedzę na określonym poziomie. Szereg kolejnych zajęć dydaktycznych, które składają się na cykl edukacyjny, nie jest kwalifikowany jako wypełniający jednorazowy rezultat, a taki charakteryzuje umowę o dzieło. Tego rodzaju powtarzalne czynności są typowe dla umowy o świadczenie usług, definiowanej poprzez obowiązek starannego działania (por. wyrok SN z 14.11.2013r., II UK 115/13). Prowadzący zajęcia zobowiązuje się do wykonania przyjętych obowiązków według swej najlepszej wiedzy fachowej, zgodnie z ustalonym harmonogramem i opracowanym programem merytorycznym.

W orzecznictwie przyjmuje się, że umowy o świadczenie usług stanowią podstawę przeprowadzania zajęć na kursach języków obcych, szkoleń na kierowców, wykładów z rachunkowości itp. (por. wyrok SN z 4.07.2013r., II UK 402/12, z 13.06.2012r., II UK 308/11, wyrok SA w Łodzi z 19.06.2013r., III AUa 1511/12).

We wskazanych wyżej przykładach umów o świadczenie usług „cykliczność” charakteryzuje działania obu stron umowy. Płatnik jest jednostką zawodowo zajmującą się nauczaniem, organizującą proces dydaktyczny, a świadczący usługę przyjmują na siebie obowiązek wykonania czynności o charakterze powtarzającym się, cyklicznym. W takim przypadku właściwą podstawą umowną dla prowadzenia wykładów bądź szkoleń jest zasadniczo umowa o świadczenie usług. Przedmiotem umów o dzieło nie może być wielokrotne osiąganie rezultatów, czyli takiego „ciągu dzieł”, które składają się na efekt końcowy, za który odpowiada wykonawca. Takie wielokrotne czynności cechują umowę starannego działania, gdzie odpowiedzialność za efekt obciąża zlecającego.

W orzecznictwie przyjmuje się także, iż możliwa jest umowa o dzieło, nieobjęta obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, której przedmiotem jest wygłoszenie wykładu, pod warunkiem jednak, że wykładowi można przypisać

cechy utworu. Ten warunek spełnia tylko wykład naukowy (cykl wykładów) o charakterze niestandardowym , niepowtarzalnym,

wypełniającym kryteria twórczego i indywidualnego dzieła naukowego. Rzecz w tym , że ochronie prawa autorskiego nie podlegają działania o charakterze odtwórczym , polegające na wykonywaniu czynności wymagających określonej wiedzy i zdolności do jej przekazania (por. art. 1 ust. 2 ze zn. 1 u.p.p.a.p), zatem konieczne jest wykazanie przez skarżącego, że wykonawcy przysługują prawa autorskie, którymi zadysponował na jego rzecz (por. wyrok S.N. Z 4.06.2014r, II UK 420/13, uchwała S.N. Z 14.02.2014r. , III UZP 4/11).

W niniejszej sprawie oświadczenia W. N., W. O., I. P.o przekazaniu praw autorskich na rzecz (...) nie mogą odnieść skutku, bowiem nie wykazano, aby zainteresowanym przysługiwały prawa autorskie, którymi zadysponowali na rzecz (...).

Prawo autorskie nie powstaje w drodze oświadczeń woli obu stron umowy i dla oceny prawnej w tym zakresie nie ma znaczenia klauzula o przeniesieniu na zamawiającego autorskich praw do utworu, lecz o ich istnieniu lub nieistnieniu przesadzają fakty (por. wyrok S.N. Z 5.04.2002r. , OSNAPiUS 2002, NR 12, poz. 281).

Reasumując, Sąd Okręgowy uznał, że celem stron nie było zawarcie umów o dzieło i rozliczanie się za ich wynik , lecz wykonywanie powtarzalnej pracy za wynagrodzeniem ustalonym w jednostkach czasowych. Pomiędzy odwołującym się, a zainteresowanymi doszło do zawarcia umów o świadczenie usług, do których stosuje się przepisy o zleceniu i ten stosunek prawny uzasadniał objęcie zainteresowanych ubezpieczeniami: emerytalnym, rentowymi i wypadkowym, zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 4 oraz art. 12 ust. 1 ustawy systemowej oraz zdrowotnym, co w konsekwencji wymagało określenia podstawy wymiaru składek na w.w obowiązkowe ubezpieczenia społeczne oraz na ubezpieczenie zdrowotne.

Z uwagi na powyższe , na podstawie art. 477¹⁴§1 kpc. orzeczono jak w sentencji.